

BUITENSPELEN IS GEEN OVERLAST

Aanpak voor een kindvriendelijke
benadering voor gemeenten

Whitepaper voor
gemeenten en bestuurders

INLEIDING

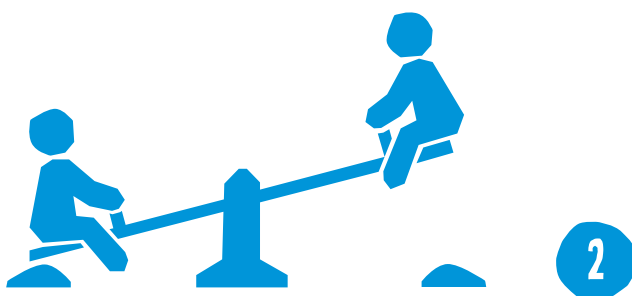

„*Geluid van spelende kinderen hoort bij een leefbare wijk.*”

In steeds meer gemeenten staat buitenspelen onder druk. Spelende kinderen worden soms gezien als bron van overlast, wat heeft geleid tot het sluiten of verwijderen van speelplekken. Dit is een zorgelijke ontwikkeling.

Kinderen hebben recht op buitenspelen, op ontwikkeling en ontmoeting met andere kinderen. Geluid van spelende kinderen hoort daarbij en zou niet gelijkgesteld moeten worden aan overlast.

Deze whitepaper biedt handvatten voor gemeenten en lokale bestuurders om met deze problematiek om te gaan, met oog voor het belang van het kind en een prettig wonen voor alle bewoners.

1. HET RECHT VAN HET KIND OP BUITENSPELEN

Volgens het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) heeft elk kind recht op spel, ontspanning en vrije tijd (artikel 31). Dit recht moet worden meegewogen bij het maken van ruimtelijk en sociaal beleid.

Jantje Beton, Unicef en de Kinderombudsman wijzen er in meerdere rapporten op dat kinderen vaak niet worden gehoord bij besluitvorming die hen direct raakt. Dit geldt ook bij de inrichting en het behoud van speelplekken.

Aanbeveling

- Neem het recht op buitenspelen expliciet op in lokale visiedocumenten en beleidsplannen.
- Betrek kinderen bij participatieprocessen rondom de (her)inrichting van speelplekken.

IVRK Artikel 31:

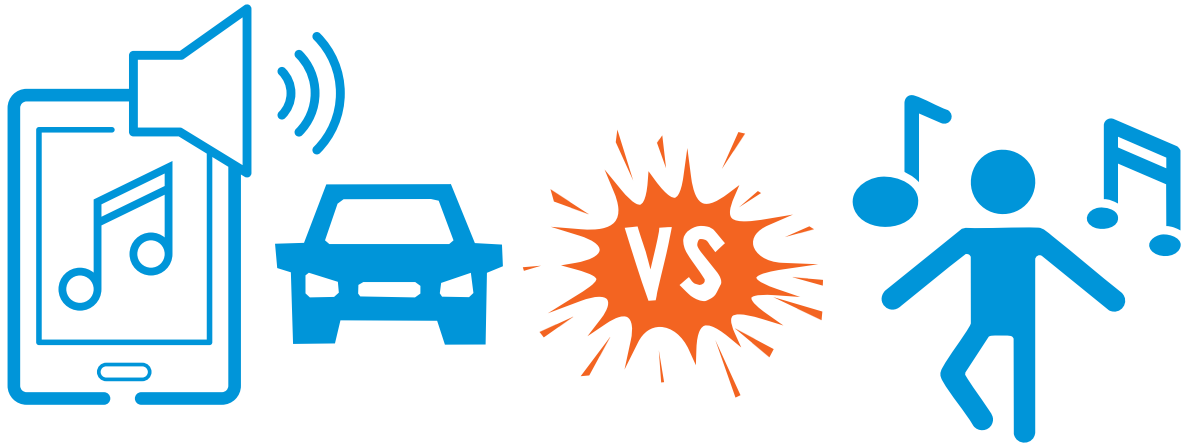
Lid 1 De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven.

Lid 2 De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven, bevorderen de verwezenlijking van dit recht, en stimuleren het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen op culturele, artistieke en recreatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding.

*Kinderen
hebben recht op
spelen"*

2. JURIDISCHE RUIMTE APV & SPELGELUID

In veel gemeenten wordt overlast van spelende kinderen behandeld binnen de kaders van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Dit leidt in sommige gevallen tot handhaving of het verwijderen van speelvoorzieningen.

Geluid van spelende kinderen is van een andere orde dan geluid van bijvoorbeeld horeca of verkeer. Diverse rechters hebben geoordeeld dat normaal kindergeluid in principe geaccepteerd moet worden in een woonwijk.

Mogelijke maatregelen

- Uitzonderingsbepaling: Overweeg een expliciete uitzondering in de APV voor geluid dat voortkomt uit spelende kinderen.
- Handhavingsbeleid aanpassen: Richt het beleid zo in dat handhaving niet automatisch leidt tot het beperken van kinderspel, maar dat eerst naar alternatieve oplossingen wordt gezocht.

**“Als je niks mag,
is er niks meer aan.”**

- Noa (8)

3. VERANKER VISIE IN BELEID

Veel conflicten over speelgeluid ontstaan door een gebrek aan duidelijke kaders en visie. Een gemeentelijke uitspraak in beleidsstukken dat buitenspelen géén overlast is, biedt steun aan ouders, kinderen, ambtenaren en bestuurders die hiermee in de praktijk te maken krijgen.

Aanbevelingen

- Neem in het gemeentelijk jeugdbeleid of de omgevingsvisie expliciet op dat buitenspelen een gewenst en essentieel onderdeel is van een kindvriendelijke leefomgeving.
- Positioneer speelplekken en georganiseerde speeltuinen als essentiële basisvoorzieningen, niet als luxe of optionele inrichting.

Als gemeente zetten we ons actief in voor een stad waar kinderen de ruimte krijgen om te spelen, te ontdekken en elkaar te ontmoeten. Buitenspelen is voor ons geen luxe, maar een essentiële voorwaarde voor een gezonde, kindvriendelijke leefomgeving. Daarom hebben we in ons beleid opgenomen dat elk kind in Breda binnen 400 meter van zijn voordeur moet kunnen spelen. Soms geeft dat wat wrijving en dat hoeft ook niet erg te zijn; van buitenspelen leer je ook samenleven.”

— Jeroen Bruijns, wethouder Openbare Ruimte Breda, winnaar van de Jantje Beton Prijs 2025 voor de meest speelvriendelijke gemeente van Nederland

4. OPLOSSINGSRICHTINGEN BIJ KLACHTEN

Wanneer klachten over spelende kinderen binnenkomen, is het belangrijk om zorgvuldig te handelen, met begrip voor zowel de melder als het belang van kinderen.

Suggesties voor gemeenten

- ☒ Stel een vaste klachtenprocedure op waarin ook het belang van het kind meegewogen wordt.
- ☒ Bied buurtbemiddeling aan in plaats van handhaving.
- ☒ Zoek naar geluiddempende inrichtingsmaatregelen (bijvoorbeeld heggen, meer groen, geluiddempende materialen) in plaats van het verwijderen van speeltoestellen.
- ☒ Stimuleer positieve communicatiecampagnes in de wijk over het belang van buitenspelen.

5. GEEF RUIMTE AAN AVONTUUR: STA HUTTENBOUW TOE

In veel gemeenten bouwen kinderen met takken, planken, bladeren en ander natuurlijk materiaal hun eigen hutten en speelplekken in bossen, parken of plantsoenen. Deze vormen van spontaan, avontuurlijk buitenspel zijn cruciaal voor hun fysieke en sociale ontwikkeling, creativiteit en zelfvertrouwen.

Toch worden dergelijke hutten regelmatig verwijderd op verzoek van bewoners, of uit angst van de gemeente voor aansprakelijkheid of (vermeende) schade aan de natuur. Daarmee gaat niet alleen een speelmogelijkheid verloren, maar ook het signaal dat de openbare ruimte niet van kinderen is.

Aanbevelingen

- Ontwikkel een beleidskader voor speeltoestellen die door kinderen (tijdens hun spel) zijn gemaakt. Zodat er onderscheid is tussen bouwsel gemaakt tijdens kinderspel en permanente structuren. Zie WAS2023, artikel 3.
- Train handhavers en groenbeheerders in kindvriendelijke omgang met spontane speelsituaties.
- Stimuleer wijkbewoners en ouders om huttenbouw positief te benaderen.
- Werk samen met lokale natuurorganisaties om balans te vinden tussen spel en natuurbehoud.

© Jeugdland Amsterdam

**Buitenspelen is
géén luxe, maar
noodzaak."**

INSPIRERENDE VOORBEELDEN EN HANDVATTEN

Voorbeeldgemeenten

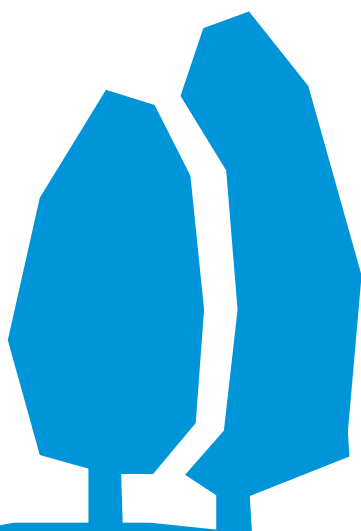
In sommige gemeenten, zoals Amsterdam, Utrecht en Breda, zijn expliciete beleidsuitspraken opgenomen over het belang van kindvriendelijke buurten en het tolereren van kinderspel.

Kinderombudsman

De Kinderombudsman heeft de Kinderrechtentoets ontwikkeld: een praktisch hulpmiddel voor overheden om beleid en besluiten te toetsen aan de rechten van het kind. Deze toets helpt gemeenten om het belang van het kind structureel en zichtbaar mee te wegen.

Handige tools

- Jantje Beton – 10 criteria voor een speelvriendelijk beleid.
- Betrek jongerenraden of kinderburgemeesters bij besluiten over spelen.

OPROEP: KIES BEWUST VOOR EEN KINDVRIENDELIJKE BENADERING

Het geluid van spelende kinderen is een teken van levendigheid, groei en toekomst. Gemeenten die kiezen voor kindvriendelijkheid dragen bij aan de gezondheid en het welzijn van hun jongste inwoners. Deze whitepaper biedt bouwstenen om die keuze concreet te maken.

***Het geluid van
spelende kinderen
is een teken van
toekomst.”***

CHECKLIST VOOR DE GEMEENTE

Hebben wij in ons beleid expliciet opgenomen dat buitenspelen geen overlast is?

Zijn spelende kinderen uitgesloten van overlastbepalingen in onze APV?

Worden kinderen betrokken bij besluitvorming over speelplekken?

Wordt bij klachten het belang van het kind expliciet meegewogen?

Hebben we een helder protocol voor het afwegen van belangen in ervaren overlastsituaties?

CONTACT EN INSPIRATIE

Ga voor meer informatie,
inspirerende voorbeelden
of ondersteuning bij het
opstellen van beleid naar

www.jantjebeton.nl

Elk kind moet kunnen buitenspelen, elke dag!